Gemeente Bergen op Zoom

Aan de leden en burgerleden van de gemeenteraad
p/a Griffie Bergen op Zoom,
brief gepubliceerd via RaadsInformatieSysteem

Uw kenmerk		Ons kenmerk	U23-006096	Datum	4 oktober 2023
Uw brief		Beh. Door		Doorkiesnr.	
Onderwerp:	Motie tijd voor actie op Plein 13	Cluster	Maatschappelijke ontwikkeling	Bijlage(n)	PvA terugdringen overlast rondom Plein 13

Beste leden en burgerleden van de gemeenteraad,

In uw vergadering van 1 juni 2023 heeft u ons door middel van de “Motie tijd voor actie op Plein 13” verzocht om een aantal zaken op te pakken aangaande de overlast die ervaren wordt in het gebied rondom Plein 13. Met deze brief informeren wij u over onze opvolging aan deze motie.

Plan van aanpak duurzaam terugdringen overlast Plein 13

In de motie heeft u ons verzocht om te komen met een uitgewerkt plan voor het duurzaam terugdringen van de overlast veroorzaakt door cliënten van bestaande gevestigde zorginstanties (via onder andere verhuizing).

Uit evaluaties met de betreffende (zorg-)organisaties en buurtbewoners is echter gebleken dat de ervaren overlast lang niet altijd wordt veroorzaakt door de cliënten van deze (zorg)organisaties. Het college heeft er daarom voor gekozen om in dit plan van aanpak voor het terugdringen van de overlast niet enkel te focussen op de mogelijkheden van verhuizing van zorginstanties, maar ook acties te benoemen op het gebied van outreachend werken en het samen met omwonenden en instanties werken aan preventie en handhaving.
Hiermee wordt ook opvolging gegeven aan twee andere verzoeken uit de motie: “het adopteren van en uitvoering geven aan een outreachende aanpak binnen het sociaal domein” en “prioriteit en vormgeven aan preventie en handhaving in de omgeving waarbij zowel inwoners, ondernemers als overheid actief worden betrokken”.

U vindt het plan van aanpak in de bijlage. Over de ontwikkelingen en resultaten zullen we u separaat informeren via de reeds bestaande periodieke raadsinformatiebrief over de ontwikkelingen op het gebied van Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen.

Centrumfunctie Maatschappelijke Opvang en samenwerking in de regio

In de motie heeft u ons tevens verzocht om in gesprek te treden met de regio over de verdeling van opvanglocaties en daarin een mogelijke opt-out voor de centrumfunctie daklozenopvang vanaf 2026 mee te nemen.

In het kader van de transformatie van de Maatschappelijke Opvang en het Beschermd Wonen worden er de afgelopen jaren doorlopend gesprekken gevoerd met de regiogemeenten over de verdeling van opvanglocaties over de regio. Het

Jacob Obrechtlaan 4
4611 AR Bergen op Zoom
Contact: www.bergenopzoom.nl

Postbus 35
4600 AA Bergen op Zoom
I www.bergenopzoom.nl

T 140164
F (0164) 24 53 56
KvK 20169091

B nv BNG rek. nr. 28.50.00.942
B IBAN: NL41BNGH 0285000942
B BIC: BNGHNL2G

Bergen op Zoom, gemeente op de Brabantse Wal

resultaat van deze gesprekken is de Regiovisie die door alle gemeenteraden in de regio is vastgesteld en het door alle gemeenten en partners op het gebied van wonen en zorg afgesloten “Convenant “Duurzame Huisvesting en Begeleiding Kwetsbare Doelgroepen”. Daarnaast heeft de gemeente Roosendaal de crisisopvang en de opvang van zwerfjongeren in zijn geheel op zich genomen, waarmee het aantal opvangplaatsen in Roosendaal momenteel hoger ligt dan in Bergen op Zoom.

Het vervullen van de zogenaamde centrumfunctie voor maatschappelijke opvang betekent dan ook niet dat wij als gemeente Bergen op Zoom de gehele verantwoordelijkheid dragen voor het bieden van opvangplaatsen voor mensen in onze regio. In de Wmo is namelijk vastgelegd dat iedere gemeente verantwoordelijk is voor het bieden van maatschappelijke opvang voor mensen die dakloos zijn. Wij krijgen als centrumgemeente voor maatschappelijke opvang de financiële middelen om de opvang te organiseren in de regio, maar hoe de opvang vervolgens wordt georganiseerd is iets dat we samen met de regiogemeenten moeten vormgeven. En daarover zijn we doorlopend met elkaar in gesprek.

De centrumgemeenteconstructie betekent voor onze gemeente dus vooral dat de middelen voor de hele regio bij ons binnenkomen en dat we verantwoordelijk zijn voor het beheer van deze regionale middelen. De keuze om te werken met centrumgemeenten voor de verdeling van de middelen voor maatschappelijke opvang is een keuze van het Rijk en op deze indeling (en daarmee de toewijzing als centrumgemeente) hebben wij geen invloed. Een “opt-out” behoort dan ook niet tot de mogelijkheden.
Het is op dit moment nog onzeker of deze indeling in centrumgemeenten daadwerkelijk komt te vervallen in 2026. Mocht deze indeling komen te vervallen, dan zijn we automatisch geen centrumgemeente meer voor maatschappelijke opvang en krijgen alle gemeenten een eigen budget voor het bieden van maatschappelijke opvang. Met deze lokale budgetten dienen we dan alsnog op regionaal niveau afspraken te maken voor regionale dekking van opvang van daklozen. Mocht de centrumgemeente indeling niet komen te vervallen dan blijven wij als Bergen op Zoom centrumgemeente voor maatschappelijke opvang en blijven wij dus de middelen voor de gehele regio ontvangen.

Tot slot

Tot slot willen wij de raad meegeven dat de transformatie van het zorglandschap - waarbij er wordt ingezet op het zo veel mogelijk opvangen, huisvesten en begeleiden van aandachtsgroepen in de wijken - met zich meebrengt dat mensen met een (psychische) zorgvraag zich steeds meer zichtbaar in onze samenleving begeven. Dit zorgt ervoor dat mensen vaker geconfronteerd kunnen worden met voorbeelden van “onbegrepen” of “ongewenst” gedrag. Het in zijn geheel voorkomen van overlast is ons inziens dan ook niet mogelijk. Dit is de realiteit waar we met elkaar mee te maken hebben en die we met elkaar zo goed als mogelijk moeten dragen. Hierbij is het vooral belangrijk dat we met alle betrokkenen in gesprek blijven en respectvol omgaan met de mogelijkheden en onmogelijkheden van eenieder.
Het college gaat ervan uit dat de motie bij deze is afgedaan, met de toezegging dat we de Raad periodiek op de hoogte houden van de ontwikkelingen op het gebied van zorg & veiligheid in dit gebied.

Mocht u over deze brief nog vragen of opmerkingen hebben dan kunt u contact opnemen met J.J. van Schaik, manager afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling, bereikbaar via telefoonnummer 0164 - 277874.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

secretaris,

mr. Drs. Ing. M. van Vliet

burgemeester,

drs. M. Mulder MSc

Bijlage:
Plan van Aanpak Terugdringen overlast rondom Plein 13

Jacob Obrechtlaan 4
4611 AR Bergen op Zoom
Contact: www.bergenopzoom.nl

Postbus 35
4600 AA Bergen op Zoom
I www.bergenopzoom.nl

T 140164
F (0164) 24 53 56
KvK 20169091

B nv BNG rek. nr. 28.50.00.942
B IBAN: NL41BNGH 0285000942
B BIC: BNGHNL2G

Bergen op Zoom, gemeente op de Brabantse Wal

Plan van Aanpak Overlast Plein 13

Aanleiding

In de raadsvergadering van 1 juni 2023 heeft de gemeenteraad middels een motie aandacht gevraagd voor de overlast die wordt ervaren in het gebied rondom Plein 13. De raad heeft geconstateerd dat er in dit gebied al geruime tijd clustering plaatsvindt van maatschappelijke (zorg)organisaties en opvang en dat de houdbaarheid van meervoudig complex zorgaanbod in de wijk en omgeving is overschreden. Dit leidt in de buurt tot overlast in de vorm van intimidaties, vernielingen, drugsdealen, diefstal en andere criminaliteit.

De raad erkent dat maatschappelijke instanties hun best doen om de overlast zo klein mogelijk te houden. Ook is de raad zich ervan bewust dat er slechts beperkte middelen zijn op gebied van veiligheid en dat de invloed van de gemeente op onze politiecapaciteit ook nagenoeg nihil is.

Aan het college is gevraagd om te komen met een uitgewerkt voorstel voor het duurzaam terugdringen van de overlast veroorzaakt door cliënten van bestaande gevestigde zorginstanties -via onder andere verhuizing (bij voorkeur de opvang voor drugsverslaafden), waarbij ook in beeld wordt gebracht wat de consequenties zijn en meerwaarde van de te nemen maatregelen. Uit evaluaties met de betreffende (zorg)organisaties en buurtbewoners is echter gebleken dat de ervaren overlast lang niet altijd wordt veroorzaakt door de cliënten van deze (zorg)organisaties. Het college heeft daarom in dit plan van aanpak verder gekeken dan de mogelijke verhuizing van de betreffende (zorg)instanties en heeft ook acties op het gebied van wijkoverleggen en outreachend werken meegenomen.

Situatieschets

Landelijke ontwikkelingen
In het kader van de transformatie van het zorglandschap wordt er landelijk ingezet op het zo veel mogelijk opvangen, huisvesten en begeleiden van aandachtsgroepen in de wijken. Dit brengt met zich mee dat mensen met een (psychische) zorgvraag zich steeds meer zichtbaar in onze samenleving begeven. Mensen worden hierdoor steeds vaker geconfronteerd met voorbeelden van “onbegrepen” of “ongewenst” gedrag.

Aanbod (complexe) zorg in de wijk
In het gebied rondom Plein 13 zijn al geruime tijd twee maatschappelijke (zorg)organisaties gevestigd. In het gebouw aan de Zuid-Oostsingel bevindt zich de Maatschappelijke Opvang van WijZijn Traverse. Hier worden mensen opgevangen en begeleid die dakloos zijn. Het betreft hier geen dakloze gezinnen of jongeren; deze worden opgevangen en begeleid in de opvanglocaties in de gemeente Roosendaal. Daarnaast bevindt zich in het gebouw aan de Erasmuslaan een beschermde woonvoorziening van Novadic Kentron. Hier wordt een beschermde woonomgeving geboden aan mensen met verslavingsproblematiek.

Overlastervaringen
Vanuit de omgeving (bewoners en winkeliers) is de afgelopen jaren meerdere malen aan de bel getrokken m.b.t. overlast die wordt ervaren in dit gebied. Hierover zijn ook diverse gesprekken gevoerd met de betrokken portefeuillehouders. Monitoring van de binnenkomende overlastmeldingen (bij de gemeente) in de periode tussen 1 mei 2023 en 10 augustus 2023 bevestigt het beeld dat er met regelmaat overlast wordt ervaren: 13 keer is er een overlastmelding gedaan m.b.t. dak- en thuislozen, 4 keer m.b.t. overlast personen en 3 keer m.b.t. drugsoverlast.

Doel

In onze samenleving hebben we steeds vaker te maken met mensen die een bepaalde vorm van “ongewenst” gedrag vertonen. Dit is de realiteit waar we met elkaar mee te maken hebben en die we met elkaar zo goed als

mogelijk moeten dragen. Het in zijn geheel terugdringen van overlast is dan ook niet mogelijk. Het doel van deze aanpak leest daarom als volgt:

"Het terugdringen van de overlast tot een acceptabel niveau, waarbij er rekening wordt gehouden met de mogelijkheden en onmogelijkheden van eenieder en de kaders van de wet".

Aanpak

Om de overlast duurzaam terug te dringen is er gekeken naar een combinatie van verschillende acties: het heroverwegen van de locaties van complexe zorg/ opvang, overleg met inwoners en betrokken instanties over handhaving en preventie, en het doorontwikkelen van het zogenaamde "outreachend werken". In de onderstaande alinea's worden per onderdeel de mogelijke acties beschreven.

Heroverwegen locaties (complexe) zorg/ opvang
Het tijdperk waarin mensen met een psychische zorgvraag weggestopt werden in een instelling in het bos ligt ver achter ons. In het kader van normalisering en inclusie zal ervoor steeds meer mensen met een psychische zorgvraag een plek gezocht worden in de wijken waar hij/ zij kan wonen met de benodigde begeleiding. Er zijn echter mensen waarbij de zorgvraag dermate complex is, dat men zich af kan vragen of een woonplaats midden in de wijk de beste oplossing biedt. We willen daarom per doelgroep (en individuele client) bekijken welke locatie het meest passend is. Voor de doelgroepen die zorg/ opvang ontvangen in de locaties in het gebied rondom Plein 13 zijn hieraan zijn de volgende acties verbonden:

Verhuizing complexe cliënten van Maatschappelijke Opvang naar Domus voorziening
De recente opening van Domus voorziening op het terrein van GGZ-WNB heeft ervoor gezorgd dat er een plek is voor mensen met meervoudige complexe problematiek (psychische- en verslavingsproblematiek i.c.m. dakloosheid). Met de verhuizing van diverse cliënten met complexe problematiek van de Maatschappelijke Opvang naar de Domus voorziening wordt de druk op de Maatschappelijke Opvang (en de omgeving van Plein 13) aanzienlijk verminderd.

Status	Gerealiseerd
Planning	n.v.t.
Budget	Indicaties voor cliënten die verblijven in de Domus voorziening vallen onder het bestaande regionale budget voor beschermd wonen.

Verhuizing cliënten van Novadic Kentron naar de Domus voorziening
De beschermde woonvoorziening voor mensen met verslavingsproblematiek van Novadic Kentron (aan de Erasmuslaan) gaat per 1 oktober 2023 sluiten. De meeste cliënten van deze voorziening zullen verhuizen naar de Domus voorziening op het terrein van GGZ-WNB. Hiermee wordt de aanwezigheid van het aanbod van complexe zorg in de omgeving van Plein 13 verlaagd en zal de overlast die wordt ervaren in het gebied -naar verwachting- afnemen.

Status	In uitvoering.
Planning	Aug/ sept 2023: verhuizing cliënten 1 oktober 2023: sluiting beschermde woonvoorziening Erasmuslaan.
Budget	Indicaties voor cliënten die verblijven in de Domus voorziening vallen onder het bestaande budget voor beschermd wonen. Er vinden nog gesprekken plaats over een tegemoetkoming vanuit het regionale budget voor beschermd wonen voor de frictiekosten die Novadic Kentron maakt voor het vroegtijdig opzeggen van het huurcontract van de Erasmuslaan.

Onderzoek relocatie Maatschappelijke Opvang
In relatie tot de herontwikkeling van Plein 13 wordt met WijZijn Traverse en de verhuurder van de huidige locatie van de Maatschappelijke Opvang aan de Zuid-Oostsingel gesproken over mogelijke relocatie van de Maatschappelijke Opvang in de toekomst. Hierbij wordt zorgvuldig gekeken waar een nieuwe opvanglocatie aan zou moeten voldoen om de "opvang van de toekomst" te kunnen bieden zoals is beschreven in de Regiovisie Beschermd Wonen/ Maatschappelijke Opvang.

Status	In voorbereiding.
Planning	Q4 2023/ Q1 2024: onderzoek naar wensen/ behoeften en afleggen werkbezoeken. Q2/ Q3 2024: formuleren huisvestingsvraag.
Budget	Nog onbekend.

Samen met inwoners en instanties inzetten op preventie en handhaving

Periodiek overleg met inwoners/ ondernemers en betrokken instanties
Voor het zomerreces aanbrak zijn er twee overleggen geïnitieerd met omwonenden en betrokken instanties (o.a. handhaving, politie, WijZijn Traverse, Zorg- en Veiligheidshuis) over wat er nodig is om de overlast in het gebied verder terug te dringen. Er is een apart plan van aanpak opgesteld voor het organiseren van een structureel overleg waarbij op praktische wijze invulling gegeven wordt aan de benodigde acties om de overlast waar mogelijk aan te pakken. Het doel van dit structurele overleg is samen in gesprek gaan en blijven over zaken die spelen op het gebied van leefbaarheid en veiligheid en om afspraken te maken met elkaar om de overlast terug te dringen.

Status	In uitvoering.
Planning	Eerstvolgende overleg 24 oktober 2023.
Budget	Personele inzet vanuit bestaande capaciteit.

Aandacht voor melden van overlast en monitoren van overlastmeldingen
Inwoners die overlast ervaren werd al aangeraden om dit direct te melden bij de politie of de gemeente (afhankelijk van de aard van de melding). Toch weten veel mensen niet goed waar ze het beste terecht kunnen met hun melding. Middels het verspreiden van een flyer met informatie over waar inwoners voor wat terecht kunnen willen we dit gat verder dichten.
Naast het verstrekken van informatie over het doen van meldingen, gaan de gemeente en de politie vanaf nu de binnenkomende overlastmeldingen die betrekking hebben op het gebied rondom Plein 13 aandachtig monitoren, om zo beter zicht te krijgen op het aantal meldingen, de aard van de meldingen en de opvolging ervan. Dit zal ook steeds weer teruggekoppeld worden in het structurele overleg met de omwonenden en betrokken instanties.

Status	In uitvoering.
Planning	Q4 2023: afronden flyer en oplevering 1e rapportage meldingen.
Budget	Personele inzet vanuit bestaande capaciteit.

Regionale kenniswerkplaats "onbegrepen gedrag"
Ondanks alle inspanningen in de afgelopen jaren is in West-Brabant het aantal (her-)meldingen bij de politie over mensen met onbegrepen gedrag verder toegenomen. Op zoek naar oorzaken van deze stijging is een focusgroep georganiseerd waarin ervaringsdeskundigen en professionals met elkaar in debat zijn gegaan over de huidige omgang met de doelgroep: wat gaat goed, wat kan beter en wat heb je van de ander nodig. Uit dit debat zijn drie centrale thema's voortgekomen:

1) Wat vragen mensen met onbegrepen gedrag van professionals?
2) Wat heeft de professional in de samenwerking nodig van ketenpartners?
3) Welke voorzieningen zijn er in de regio nodig?

Vervolgens is er een subsidieaanvraag opgesteld (reeds toegekend door ZonMW) voor het realiseren van een zogenoemde “Kenniswerkplaats” rondom deze drie thema’s. De inzet is gericht op een lerende omgeving. Dit leren richt zich in de Kenniswerkplaats niet op specialistische kennis (bijvoorbeeld over specifieke ziektebeelden of behandelingen), maar op praktische wijsheid in het omgaan met verschillende typen situaties.

Status	In voorbereiding.
Planning	Q4 2023: Start
Budget	ZonMW subsidie voor 4 jaar.

Outreachend werken

Binnen het sociaal domein zoeken we continu naar mogelijkheden waarop we kwetsbare inwoners het beste kunnen ondersteunen. Het adopteren van een outreachende aanpak is hier een belangrijk onderdeel van en zal ook worden geborgd in de Visie Sociaal & Veilig.
Vanuit onze wettelijke taak om uitvoering te geven aan Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) is er reeds een OGGZ-team dat outreachend te werk gaat bij (mogelijke) overlast gevende situaties waarbij er een veiligheidsvraagstuk speelt. Maar ook in situaties waarin er geen direct veiligheidsvraagstuk speelt liggen er mogelijkheden om outreachend te werk te gaan. Hier zijn de volgende acties aan verbonden:

Pilot wijk-GGZ’ers
Om een sluitende aanpak van complexe problematiek en verward gedrag te kunnen realiseren is meer verbinding tussen het voorliggende veld en de specialistische zorg nodig. Enerzijds gaat het om het ontbreken van expertise over psychiatrische problematiek in het voorliggend veld. Anderzijds gaat het over zichtbaarheid van de specialist en de (huidige) onmogelijkheid om laagdrempelig bereikbaar en aanwezig te zijn. Met de inzet van wijk ggz'ers wordt beoogd dat signalering, zorg en ondersteuning voor mensen met onbegrepen gedrag tijdig, outreachend, adequaat en in samenwerking wordt geboden. Er wordt voorkomen dat mensen verder afglijden, in de problemen komen, de situatie escaleert en er veiligheidsrisico's ontstaan voor de persoon zelf en/of de directe omgeving.

Status	In afwachting van toekenning middelen.
Planning	Bericht over toekenning subsidie wordt verwacht in oktober 2023. Bij toekenning: start in dec 2013/ jan 2024, looptijd 15 maanden.
Budget	ZonMW subsidie voor 15 maanden.

Veldwerk Leger des Heils
In 2023 heeft het Leger des Heils in pilotvorm veldwerk verricht met als doel het toeleiden van mensen naar passende zorg. De wens is dat het Leger des Heils ook in 2024 deze outreachende functie zal vervullen. Binnen het veldwerk gaat het Leger des Heils actief op zoek naar mensen die dak- of thuisloos zijn met als streven om door middel van het bieden van praktische hulp een brug te slaan naar verdere hulpverlening. Vaak zijn deze mensen onzichtbaar voor de reguliere hulpverlening en stellen zij zich zorgmijdend op.

Status	In voorbereiding.
Planning	Q3/ Q4 2023: afstemming met de regiogemeenten over doel en financiering.
Budget	Vanuit regionale middelen beschermd wonen/ maatschappelijke opvang.

Terugkoppeling ontwikkelingen en resultaten

De gemeenteraad wordt reeds via een periodieke raadsinformatiebrief geïnformeerd over de ontwikkelingen op het gebied van Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen. Aan deze periodieke rapportage zal een passage worden toegevoegd waarin wordt ingegaan op de ontwikkelingen en resultaten m.b.t. het terugdringen van overlast in het gebied rondom Plein 13.